

Дмитро ДУХОБОРОВ,

orcid.org/0009-0009-3383-0266

аспірант кафедри графічного дизайну

Київського національного університету культури і мистецтв

(Київ, Україна) dukhoborov@gmail.com

СИСТЕМИ ВІЗУАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ: АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

У статті здійснено поглиблений аналіз міжнародного досвіду систематизації візуальної ідентичності державних органів, що розглядається як невід'ємний компонент сучасної державної комунікації, брендингу та публічного адміністрування. Основна тема дослідження охоплює концептуальні підходи, методології розробки, практичні аспекти впровадження та функціонування уніфікованих систем візуальної комунікації в публічному секторі. Проблема, на вирішення якої спрямована стаття, полягає у необхідності вивчення та адаптації успішних зарубіжних практик для вдосконалення державної візуальної ідентичності в Україні, що сприятиме підвищенню ефективності урядових комунікацій, зміцненню національного бренду та зростанню суспільної довіри. Метою статті є ідентифікація, систематизація та критичний аналіз ключових моделей і стратегій управління візуальною ідентичністю на прикладі провідних країн та міжнародних утворень, таких як Велика Британія, Канада, Європейський Союз, США та Німеччина. Досліджено стратегічні цілі, що лежать в основі цих ініціатив, зокрема прагнення до узгодженості, впізнаваності, доступності інформації та економічної ефективності. Детально проаналізовано основні візуальні елементи, що підлягають стандартизації (логотипи, кольорні схеми, типографіка, дизайн веб-ресурсів), а також визначено структуру, функції та повноваження відповідальних інституцій, що займаються розробкою та супроводом цих систем. Узагальнені результати дослідження виявили спільні тенденції у підходах до формування державного візуального стилю, серед яких: централізація управління візуальними активами, акцент на цифровізації та користувацько-орієнтованому дизайні, а також інтеграція візуальної ідентичності у загальну комунікаційну стратегію держави. Зроблено висновок про універсальну важливість стратегічного, науково обґрунтованого підходу до управління візуальною ідентичністю для підвищення ефективності державного управління та формування позитивного міжнародного іміджу. Дослідження пропонує цінні, практично застосовні уроки та моделі, які можуть бути використані для розробки та модернізації системи державної візуальної ідентичності в Україні, враховуючи її національні особливості та стратегічні пріоритети.

Ключові слова: візуальна ідентичність держави, державний дизайн, урядова комунікація, системи візуальної ідентичності, міжнародний досвід, брендинг держави, корпоративна візуальна ідентичність у публічному секторі.

Dmytro DUKHOBOROV,

orcid.org/0009-0009-3383-0266

PhD-student at the Department of Graphic Design

Kyiv National University of Culture and Arts

(Kyiv, Ukraine) dukhoborov@gmail.com

GOVERNMENT VISUAL IDENTITY SYSTEMS: AN ANALYSIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCE

The article provides an in-depth analysis of international experience in the systematization of government visual identity, which is considered an integral component of modern state communication, branding, and public administration. The main research topic covers conceptual approaches, development methodologies, practical aspects of implementation, and functioning of unified visual communication systems in the public sector. The problem addressed by the article lies in the need to study and adapt successful foreign practices to improve state visual identity in Ukraine, which will contribute to enhancing the effectiveness of government communications, strengthening the national brand, and increasing public trust. The purpose of the article is to identify, systematize, and critically analyze key models and strategies for visual identity management using examples from leading countries and international entities such as the United Kingdom, Canada, the European Union, the USA, and Germany. The strategic objectives underlying these initiatives are explored, particularly the pursuit of consistency, recognition, accessibility of information, and economic efficiency. The main visual elements subject to standardization (logos, color schemes, typography, web resource design) are analyzed in detail, and the structure, functions, and powers of the responsible institutions involved in the development and maintenance of these systems are identified. The generalized research results revealed common trends in approaches to forming state visual

style, including centralization of visual asset management, emphasis on digitalization and user-centered design, and the integration of visual identity into the overall communication strategy of the state. It is concluded that a strategic, scientifically-grounded approach to visual identity management is universally important for increasing the efficiency of public administration and forming a positive international image. The study offers valuable, practically applicable lessons and models that can be used for the development and modernization of the state visual identity system in Ukraine, considering its national specifics and strategic priorities.

Key words: state visual identity, public sector design, government communication, visual identity systems, international experience, nation branding, corporate visual identity in the public sector.

Постановка проблеми. В епоху глобалізації та інформаційного суспільства візуальна комунікація держави набуває дедалі більшого стратегічного значення. Візуальні елементи – логотипи, колірні схеми, унікальна типографіка, дизайн офіційних документів та веб-ресурсів – перестають бути суто декоративними атрибутами. Вони трансформуються у потужні інструменти державної політики, що покликані формувати ідентичність, транслиувати ключові цінності, зміцнювати авторитет та будувати ефективний діалог із суспільством та міжнародною спільнотою. Ефективність та послідовність урядових комунікацій, їхня здатність викликати довіру та забезпечувати чітке позиціонування державних інституцій значною мірою залежать від продуманості та системності візуальної репрезентації. Проблема полягає в тому, що за відсутності єдиного, науково обґрунтованого підходу до формування та управління візуальною ідентичністю, державні органи часто використовують різноманітні, неузгоджені візуальні стилі. Це призводить до фрагментації образу держави, зниження ефективності комунікаційних зусиль, нерационального використання ресурсів та, як наслідок, може негативно впливати на рівень суспільної довіри та міжнародний імідж країни. Особливої гостроти ця проблема набуває в умовах сучасних інформаційних викликів, де візуальна складова відіграє вирішальну роль у сприйнятті та інтерпретації інформації.

Аналіз досліджень. Питання державної візуальної ідентичності та брендингу країн активно досліджуються у світовій науковій літературі в рамках таких дисциплін, як публічне адміністрування, теорія комунікацій, дизайн, маркетинг та політологія. Багато країн світу, усвідомлюючи стратегічну важливість візуальної складової, вже розробили та успішно впроваджують комплексні системи державної візуальної ідентичності, що стає предметом аналізу для науковців (наприклад, дослідження щодо систем у Великій Британії (Government Digital Service, 2025), Канаді (Treasury Board of Canada Secretariat, 2023), ЄС (European Commission, European Union), США (General Services Administration) та Німеччині (Presse- und Informationsamt der Bundesregierung)). Ці системи демонструють прагнення до уніфікації, підвищення впізнаваності та ефективності

державних комунікацій. Водночас в українському науковому дискурсі, попри зростаючий інтерес до теми національного брендингу, питання системного підходу до візуальної ідентичності саме державних органів, уніфікації їхнього візуального стилю та розробки відповідних стандартів все ще потребують глибшого та комплексного вивчення. Існує потреба в аналізі та адаптації успішного міжнародного досвіду до українських реалій з метою розробки власної ефективної моделі.

Мета статті. Метою цієї статті є огляд та аналіз провідного міжнародного досвіду зі створення, впровадження та функціонування систем візуальної ідентичності державних органів. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: детально розглянути та зіставити практики Великобританії, Канади, Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та Німеччини; ідентифікувати ключові цілі, принципи побудови та основні елементи стандартизації цих систем; визначити відповідальні інституції та їхні функції; виявити спільні успішні стратегії та підходи. Аналіз обраних прикладів має на меті продемонструвати різні моделі систематизації візуальної ідентичності державних органів, виявити найкращі практики та запропонувати уроки, що можуть бути корисними для подальших наукових досліджень та практичного застосування в контексті розбудови та вдосконалення системи візуальної ідентичності державних органів України.

Виклад основного матеріалу. Прагнення до створення цілісного та впізнаваного образу держави спонукало уряди низки країн та наддержавних утворень до розробки та імплементації комплексних систем уніфікованої візуальної ідентичності. Ці системи покликані забезпечити не лише естетичну привабливість, але й стратегічну узгодженість, функціональну ефективність та високий рівень впізнаваності всіх комунікацій державних структур.

– **Сполучене Королівство (UK):** Британський підхід до урядової візуальної ідентичності характеризується прагненням до максимального спрощення, чіткості та економічної ефективності. В основі лежить Система урядової ідентичності (Government Identity System), тісно інтегрована з широко відомою дизайн-системою державних послуг GOV.UK. Ключовим елементом, що забезпечує уніфікований брендинг численних урядо-

вих установ та відомств, є використання Королівського герба, а з 2022 року – єдиної для всіх корони Тюдорів. Це забезпечує миттєву ідентифікацію державної приналежності та підкреслює авторитет (Government Digital Service, 2025). Важливу роль у розробці, координації та підтримці цих стандартів відіграє спеціалізований підрозділ Government Digital Service (GDS), що свідчить про високий пріоритет цифрових каналів комунікації. Головна мета – зробити взаємодію громадян з державою максимально простою та зрозумілою.

– **Канада:** Канадська Федеральна програма ідентичності (Federal Identity Program – FIP) є однією з найстаріших, найрозвиненіших та найкомплексніших систем у світі, що слугує прикладом системного підходу вже протягом десятиліть. Програма детально регламентує використання широкого спектру офіційних символів, включаючи знаменитий словесний знак «Canada» із зображенням кленового листка, стандартизовану корпоративну сигнатуру (унікальне поєднання державного символу та назви конкретного відомства), офіційні шрифти та узгоджену колірну палітру. Стратегічними цілями FIP є не лише забезпечення легкої ідентифікації всіх федеральних установ, але й суттєве покращення якості надання державних послуг, практичне дотримання конституційного принципу рівності офіційних мов (англійської та французької) в усіх комунікаціях, а також досягнення ефективного управління державними ресурсами через уніфікацію (Treasury Board of Canada Secretariat, 2023). Координаційну та контрольну функцію виконує Секретаріат Казначейської ради Канади, що підкреслює фінансово-адміністративну важливість програми.

– **Європейський Союз (ЄС):** Європейська Комісія, як ключовий виконавчий орган Європейського Союзу, приділяє значну увагу формуванню власної чітко визначеної та легко впізнаваної візуальної ідентичності. Її основними константами є модифікована емблема ЄС – коло з дванадцяти золотих зірок на синьому тлі, що символізує єдність, солідарність та гармонію між народами Європи, – у поєднанні із символічним графічним зображенням будівлі Берлемон (де розташована штаб-квартира Комісії) та стандартизованим словесним знаком «European Commission». Ця ретельно розроблена візуальна система спрямована на формування консолідованого, авторитетного та впізнаваного міжнародного іміджу інституції, а також на забезпечення так званого «єдиного голосу» Європейської Комісії в її численних комунікаціях з державами-членами, міжнародними партнерами та громадянами ЄС (European Commission, European Union).

– **Сполучені Штати Америки (USA):** В американській практиці особливий акцент робиться на уніфікації та покращенні користувацького досвіду в цифровій присутності державних органів. Дизайн-система веб-сайтів США (U.S. Web Design System – USWDS), розроблена та підтримувана General Services Administration (GSA), є яскравим прикладом такого підходу. USWDS пропонує федеральним відомствам широкий набір готових до використання, багаторазово тестованих компонентів інтерфейсу, візуальних стилів, дизайн-патернів та детальних настанов. Головна мета – створення узгоджених, інтуїтивно зрозумілих, доступних (відповідно до стандартів доступності, зокрема Section 508) та ефективних урядових веб-ресурсів. Такий підхід не лише покращує загальний користувацький досвід взаємодії громадян з державою онлайн, але й суттєво зміцнює довіру до урядових цифрових сервісів та інформації (General Services Administration, n.d.).

– **Німеччина:** Федеральний уряд Німеччини застосовує комплексну систему корпоративного дизайну (Corporate Design der Bundesregierung), яка слугує основою для забезпечення послідовного візуального профілю та узгодженої комунікації всіх федеральних міністерств, відомств та підпорядкованих їм установ. Ця система ретельно стандартизує використання ключових візуальних елементів: офіційного логотипа-знака (стилізоване зображення федерального орла – Bundesadler), визначеної ідентифікаційної зони на всіх матеріалах, спеціально розроблених урядових шрифтів (BundesSans, BundesSerif) та офіційної колірної палітри. За розробку, оновлення та контроль за дотриманням цих стандартів відповідає Прес-служба та інформаційне відомство Федерального уряду (Presse- und Informationsamt der Bundesregierung). Це гарантує високий рівень координації та професіоналізму в представленні держави.

Аналіз та обговорення результатів. Глибокий аналіз представлених міжнародних практик систематизації та уніфікації візуальної ідентичності державних органів дозволяє виокремити та детальніше обговорити низку фундаментальних спільних рис, стратегічних підходів та актуальних тенденцій у цій сфері.

По-перше, визначення чітких стратегічних цілей є наріжним каменем кожної успішної системи. Як показує досвід розглянутих країн, ключовою мотивацією для впровадження таких систем є нагальне прагнення до забезпечення максимальної чіткості, візуальної узгодженості та негайної впізнаваності всіх урядових комунікацій та сервісів. Це, у свою чергу, розглядається як прямий шлях до підвищення рівня громадської довіри до

державних інституцій, адже послідовний, професійний та естетично виважений візуальний стиль незмінно асоціюється з надійністю, компетентністю та авторитетністю державної влади. Формулювання цілей, такі як «спрощення та економія державних ресурсів» (Велика Британія), «покращення якості обслуговування громадян та забезпечення мовної рівності» (Канада), «формування впізнаваного та єдиного голосу інституції» (ЄС), «покращення користувацького досвіду та зміцнення довіри до цифрових сервісів» (США), «створення послідовного візуального профілю для ефективної комунікації» (Німеччина), недвозначно вказують на ці стратегічні пріоритети.

По-друге, невід'ємною рисою є комплексна стандартизація ключових візуальних елементів. Ефективні системи не обмежуються одним чи двома атрибутами, а охоплюють широкий спектр візуальних констант. До них найчастіше належать: офіційні державні емблеми або герби, унікальні логотипи (як загальнодержавного рівня, так і для окремих міністерств та відомств, розроблені в рамках єдиної стилістичної концепції), чітко визначені кольорні палітри (основні та додаткові кольори), ексклюзивна типографіка (часто це спеціально розроблені або адаптовані урядові гарнітури шрифтів), а також уніфіковані шаблони для всієї ділової документації, презентаційних матеріалів, зовнішньої реклами та, безумовно, цифрових ресурсів. Прикладами такої глибокої стандартизації є використання Королівського герба та дизайн-системи GOV.UK у Великій Британії (Government Digital Service, 2025), словесного знака «Canada» та корпоративних сигнатур у Канаді (Treasury Board of Canada Secretariat, 2023), єдиної емблеми ЄС та візуальних настанов для Єврокомісії (European Commission), а також стандартизованих урядових шрифтів та принципів оформлення в Німеччині (Presse- und Informationsamt der Bundesregierung).

По-третє, ефективне управління та розвиток систем державної візуальної ідентичності зазвичай покладається на спеціалізовані, компетентні державні органи або міжвідомчі координаційні підрозділи. Це можуть бути інноваційні урядові цифрові служби, як Government Digital Service у Великій Британії чи General Services Administration у США, які фокусуються на цифрових аспектах; впливові адміністративні органи з широкими повноваженнями, як Секретаріат Казначейської ради Канади, що підкреслює фінансово-економічну доцільність; або центральні інформаційні відомства, як Прес-служба Федерального уряду Німеччини, відповідальні за загальну комунікаційну стратегію. Наявність такого чітко визначеного централізованого (або координуючого) органу є критично важливою

для забезпечення послідовного дотримання встановлених стандартів, їх своєчасного оновлення відповідно до нових викликів, а також для надання методичної та консультаційної підтримки всім державним структурам.

По-четверте, надзвичайно важливим трендом є пріоритетна увага до цифрової присутності держави та користувацького досвіду. Інтенсивний розвиток комплексних дизайн-систем для урядових веб-сайтів та мобільних додатків (наприклад, GOV.UK Design System (Government Digital Service, 2025), U.S. Web Design System (General Services Administration)) свідчить про глибоке розуміння урядами важливості єдиного, інтуїтивно зрозумілого та користувацько-орієнтованого підходу в онлайн-комунікаціях. Такий підхід забезпечує не лише візуальну узгодженість та естетичну привабливість цифрових платформ, але й суттєво покращує їх доступність (зокрема для людей з інвалідністю), функціональність (юзабіліті) та загальну ефективність взаємодії громадян з електронними державними послугами.

Загалом, успішне впровадження та функціонування системи державної візуальної ідентичності є маркером модернізації публічного адміністрування. Воно свідчить про перехід від фрагментарних, ситуативних рішень до стратегічного, цілісного управління образом держави. Важливо також зазначити, що хоча спільні риси та тенденції є очевидними, кожна країна неминуче адаптує свою систему візуальної ідентичності до унікальних національних потреб, історико-культурних особливостей, політичної системи та адміністративної структури. Деякі системи можуть бути більш жорстко централізованими та директивними, інші ж – допускати певну гнучкість та варіативність для окремих відомств в рамках загальних настанов. Однак фундаментальний вектор розвитку однозначно спрямований на посилення стратегічного контролю та підвищення якості візуальних активів держави.

Висновки. Всебічний огляд та аналіз передового міжнародного досвіду систематизації візуальної ідентичності державних органів переконливо демонструє, що провідні країни світу та міжнародні організації надають дедалі більшого стратегічного значення цьому невід'ємному аспекту сучасної урядової комунікації та державного управління. Впровадження уніфікованих, науково обґрунтованих систем візуального стилю перетворилося на усталену міжнародну практику, спрямовану на досягнення низки фундаментальних стратегічних цілей. Серед них – суттєве підвищення рівня впізнаваності державних інституцій як всередині країни, так і на міжнародній арені; забезпечення максимальної ясності, доступності

та послідовності всіх урядових комунікацій; досягнення значної оптимізації бюджетних витрат на розробку та супровід візуальних матеріалів; і, що є чи не найважливішим, зміцнення суспільної довіри та ефективного конструктивного зв'язку між державою і громадянами.

Розглянуті приклади Великої Британії, Канади, Європейського Союзу, США та Німеччини яскраво ілюструють різноманітність моделей та підходів до побудови таких комплексних систем. Проте, незважаючи на відмінності, всі вони базуються на спільних фундаментальних принципах: прагненні до візуальної узгодженості, детальній стандартизації ключових візуальних елементів, а також наявності чітко визначених відповідальних органів чи інституцій, що опікуються їх розробкою, впровадженням, моніторингом та розвитком. Особлива увага, що приділяється в останні роки цифровій сфері та онлайн-присутності держави, відображає глобальні тенденції комунікаційної діяльності та зростаючі очікування громадян щодо якості електронних державних послуг.

Досвід цих країн недвозначно підкреслює, що ефективна система державної візуальної ідентичності – це значно більше, ніж просто набір естетичних стандартів чи графічних настанов. Вона є важливим нематеріальним активом держави, критично важливим компонентом стратегічного державного управління та дієвим інструментом реалізації національних інтересів та державної політики. Накопичений міжнародний досвід може і повинен слугувати цінним орієнтиром та джерелом натхнення для країн, що перебувають на шляху модернізації власних підходів до візуальної комунікації в публічному секторі, включаючи Україну в контексті формування її сучасного національного бренду. Подальші наукові дослідження в цій царині можуть бути спрямовані на глибший компаративний аналіз ефективності різних моделей візуальної ідентичності, вивчення механізмів їх успішної адаптації до специфічних національно-культурних та соціально-політичних контекстів, а також на розробку методологій оцінки впливу візуальної ідентичності на рівень суспільної довіри та міжнародний імідж держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. European Commission. European Commission visual identity. Дата звернення: 17 травня 2025 р. URL: https://commission.europa.eu/resources/european-commission-visual-identity_en
2. European Union VISUAL GUIDELINES. Your Europe. Дата звернення: 17 травня 2025 р. URL: https://europa.eu/youreurope/promotion/resources/YE-visual_guidelines.pdf
3. General Services Administration Design principles. U.S. Web Design System (USWDS). Дата звернення: 17 травня 2025 р. URL: <https://designsystem.digital.gov/design-principles/>
4. Government Digital Service (2025, April 4) How we refreshed the Government Digital Service brand, and what we're doing differently. GOV.UK Design Notes blog. Дата звернення: 17 травня 2025 р. URL: <https://designnotes.blog.gov.uk/2025/04/04/how-we-refreshed-the-government-digital-service-brand-and-what-were-doing-differently/>
5. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung. Willkommen im Corporate Design. Styleguide der Bundesregierung. Дата звернення: 17 травня 2025 р. URL: <https://styleguide.bundesregierung.de/>
6. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung Basiselemente. Styleguide der Bundesregierung. Дата звернення: 17 травня 2025 р. URL: <https://styleguide.bundesregierung.de/sg-de/basiselemente>
7. Treasury Board of Canada Secretariat (2023, March 30) Federal Identity Program Manual. Canada.ca. Дата звернення: 17 травня 2025 р. URL: <https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/services/government-communications/federal-identity-program/manual.html>

REFERENCES

1. European Commission. European Commission visual identity. Retrieved May 17, 2025. URL: https://commission.europa.eu/resources/european-commission-visual-identity_en
2. European Union VISUAL GUIDELINES. Your Europe. Retrieved May 17, 2025. URL: https://europa.eu/youreurope/promotion/resources/YE-visual_guidelines.pdf
3. General Services Administration Design principles. U.S. Web Design System (USWDS). Retrieved May 17, 2025. URL: <https://designsystem.digital.gov/design-principles/>
4. Government Digital Service (2025, April 4) How we refreshed the Government Digital Service brand, and what we're doing differently. GOV.UK Design Notes blog. Retrieved May 17, 2025. URL: <https://designnotes.blog.gov.uk/2025/04/04/how-we-refreshed-the-government-digital-service-brand-and-what-were-doing-differently/>
5. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung. Willkommen im Corporate Design. Styleguide der Bundesregierung. Retrieved May 17, 2025. URL: <https://styleguide.bundesregierung.de/>
6. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung Basiselemente. Styleguide der Bundesregierung. Retrieved May 17, 2025. URL: <https://styleguide.bundesregierung.de/sg-de/basiselemente>
7. Treasury Board of Canada Secretariat (2023, March 30) Federal Identity Program Manual. Canada.ca. Retrieved May 17, 2025. URL: <https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/services/government-communications/federal-identity-program/manual.html>